

*Оңтүстік Қазақстан облысы
Шардара ауданы
Алатау батыр ауылы
С.Кәттебеков атындағы жалпы орта
мектеп*

*Биология пәнінің мұғалімі:
Исмагулова Ақзия*

Сабақтың тақырыбы:

Жабықтұқымды өсімдіктер

**Жалпы
мақсаттар**

**Жабық тұқымдылар туралы түсініктерін кеңейту.
Оқушылардың ой -өрісін білімін тиянақтау.
Оқушының бойында өздігінен жұмыс жасау
қабілеттерін, іздену, талдау, дұрыс шешім қабылдау
қасиеттерін арттыру. Ұрпақ тазалығының ұлт
болашағы екендігін ұғындыру, жаман әдеттен
жиренуге, салауатты өмір сүруге тәрбиелеу.**

**Түйінді
идеялар**

Жаңа технологияға сүйеніп оқушылардың жаңа сабақтан және өткен сабақтан алған білімдерін тиянақтау.
Сауаттылыққа, әділдікке, жылдам ойлауға үйренеді.

**Оқыту
нәтижелері**

Сөздің дәлдігі - ойдың айқындығы туралы ақпарат алады.
Жазбаша талдау жұмыстарын жүргізе алады. Тапсырма бойынша жұмыс жасауға дағдалынады; Тапсырманы өз беттерінше орындауға үйренеді; Сынып оқушыларымен қарым-қатынастары өрбиді; Қойылған мәселені жетік меңгеріп одан әрі өрбітеді; Ақпараттық білімдері сараланады;

Оқушыларға психологиялық ахуал туғызу

Сәттілік баспалдағы

Сыныпты топқа бөлу

Күрделігүлділер

Раушангүлділер

Лалагүлділер

Көкнәр тұқымдастар

Үй тапсырмасы

Постер қорғау

- *1-топ: Қылқан жапырақты өсімдіктер неліктен ашықтқұқымдылар бөліміне жатқызылады?*
- *2-топ: Балқарағайдың өзге қылқанжапырақтылардан айырмашылығы?*
- *3-топ: Бір үйлі және екі үйлі дегенді қалай түсінесіңдер?*
- *4-топ: Қарағайдың аналық және аталық бүрінің құрылысын түсіндір?*

Жабықтұқымдылар

- Гүл тек жабық тұқымды өсімдіктерде ғана түзілген. Аталықтармен аналықтар осы гүлде жетіледі. Аналықтың жатынында (Гүл түйіндерінде) тұқым бүршіктері орналасады. Жабық тұқымдылардың гүлдері бірінен-бірі мөлшері, пішіні, түсі және құрылысы бойынша ерекшеленеді. Бір жабық тұқымдылардың гүлдері желмен тозаңдануға, ал екіншілері бунақденелілермен тозаңдануға бейімделген. Қандай жолмен тозаңданғанына қарамастан, тозаң түйірлері аналықтың аузына келіп түседі. Осы жерде олар өніп, тозаң түтіктерін түзеді. Тозаң түтіктері арқылы аталық жыныс жасушалар тұқым бүршігіне өтеді. Осы жерде тозаң түтігіндегі екі аталық жыныс жасушаның бірі жұмыртқа жасушасын ұрықтандырады. Ал екінші аталық жыныс жасушасы тұқым бүршігінің ең үлкен орталық жасушасымен қосылады. Ұрықтанудың тек гүлді өсімдіктерге тән мұндай түрін қосарланып ұрықтану деп атайды. Сонымен, ұрықтанған жұмыртқа жасушадан ұрық пайда болады. Орталық орталық екінші аталық жыныс жасушасымен қосылып, ұлғайтып - эндосперм түзеді. Онда ұрыққа қажетті қор заттары жиналады. Тұқым бүршігінен – тұқым, ал жатынның қабырғаларынан жемісқап түзіледі. Қазіргі кездегі жабық тұқымдыларға ағаштар, бұталар, шөптекті өсімдіктер жатады.
-
-

- **Гүлді өсімдіктердің табиғаттағы және адам өміріндегі маңызы орасан зор. Өсімдіктер - адамға тамақ өнімдерін береді және ауыл шаруашылық жануарларына қажетті жемшөп қоры. Олар шикізат ретінде өндірістің әр түрлі салаларында қолданылады. Гүлді өсімдіктердің халық шаруашылығында және ғылыми медицинада кеңінен қолданылатын түрлері көптеп кездеседі. Олардың ішінде көкөністік, жеміс-жидектік, балды, майлы және техникалық түрлер де бар. Ағаш тәрізді формалары құрылыс материалдары ретінде аса құнды. Әр түрлі үй жиһаздарын жасайды. Бұлардың бірқатары сәнді өсімдіктер. Тынымбақтарды, саябақтарды, көшелерді, тіптен жұмыс орындары көгалдандыруға пайдаланады. Ауыл және халық шаруашылығының әр түрлі салаларының дамуына байланысты, өсімдік өнімдеріне сұраныс артып келеді. Мұның өзі адамның табиғат байлығын зерттеуге белсенді түрде кірісуіне жол ашады.**

Мағына тану

Гүлді өсімдіктер

Даражарнақтылар класы

Қосжарнақтылар класы

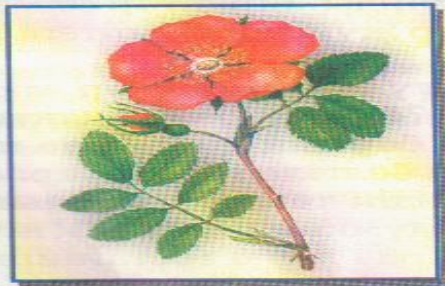
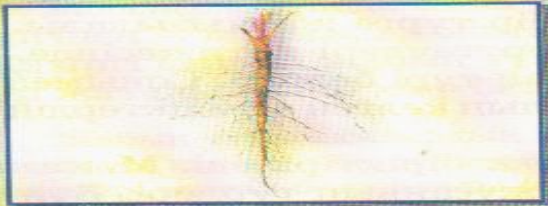
Лалагүлділер

Жуалар

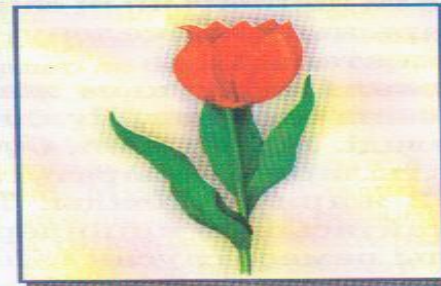
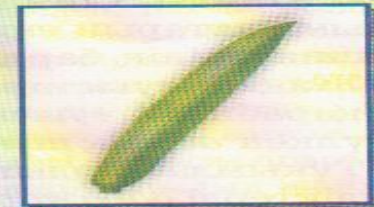
Астық тұқымдасы

*Көкнәр, алабота,
асқабак,
орамжапырақ
гүлділер, құлқайырлар,
раушангүлділер,
бұршақ, алқалар,
күрделігүлділер*

ҚОСЖАРНАҚТЫ ӨСІМДІКТЕР

ДАРАЖАРНАҚТЫ ӨСІМДІКТЕР

1. Қосжарнақты және даражарнақты өсімдіктердің белгілері

Дара жарнақтылар

Лалагүлділер

Жуалар

Астық тұқымдасы

Қосжарнақтылар

Көкнәр

Сұршық

орамжанырақ гүлділер

Күрделігүлділер раушангүлділер
алабота, асқабак, құлқайырлар

Гүлдің құрылысы

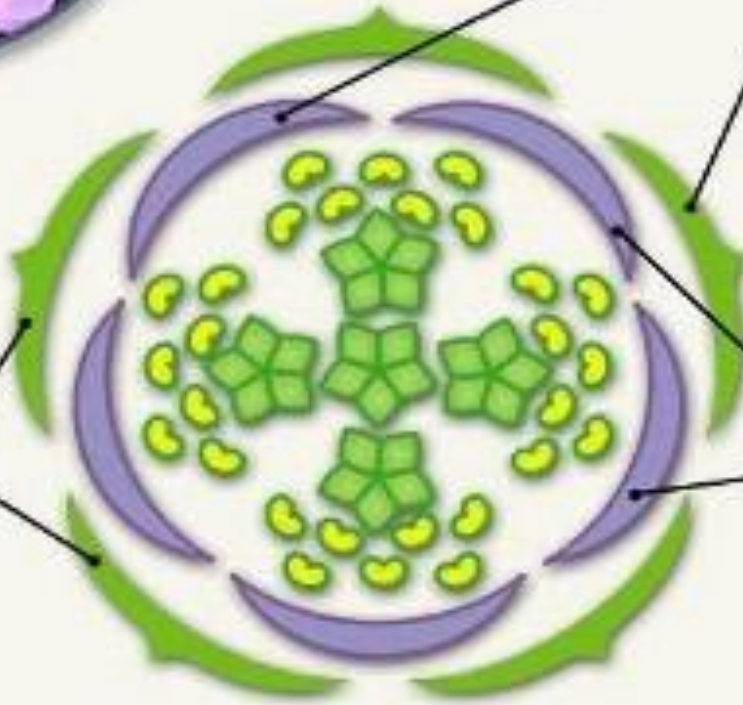

Қос гүлсерік

Тостағанша

Күлте

Итмұрынның гүлі

Постер қорғау

*1 топ Жабықтұқымды
өсімдіктердің ерекшелігі*

*2 топ Қосжарнақты және
даражарнақты өсімдіктер*

3 топ Диаграмма дегеніміз не?

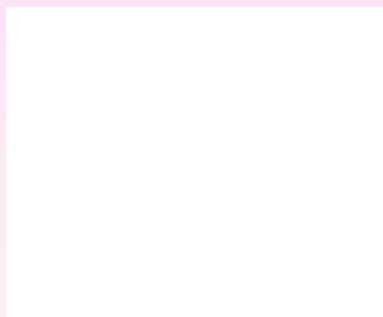
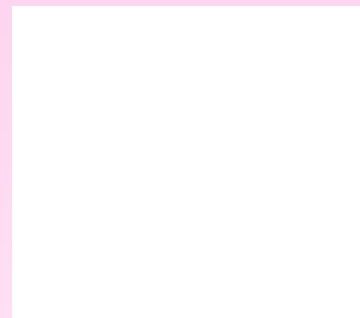
*4 топ Жабықтұқымдылардың
ұрықтануы*

Сєвгитү сәтi

*Кім жылдам?
Ғажайып гүлдер*

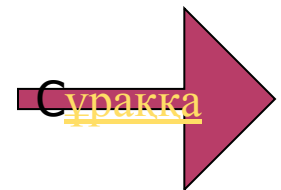
Алға

1 – сұрақ

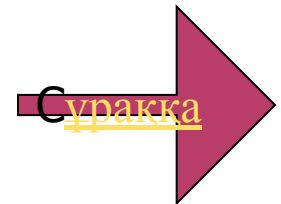
*Гүлді өсімдіктер неше
класқа бөлінеді?*

*Дара жарнақты және
қос жарнақты*

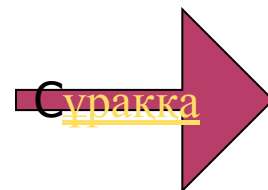
2 – сұрақ
Қосарлы
ұрықтану қандай
өсімдіктерге тән?

Жабықтұқымды

3 сұрақ

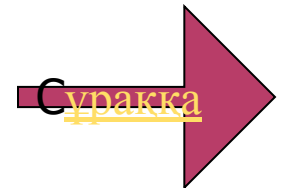
**Гүлді
өсімдіктердің
дүние жүзі
бойынша қанша
түрі бар?**

4 – сұрақ

Гүл өсімдіктің
қандай мүшесі?

Көбею

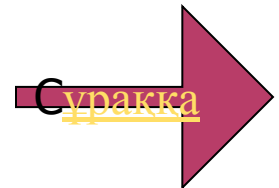

5 - сұрақ

Өсімдіктерді зерттейтін ғылым?

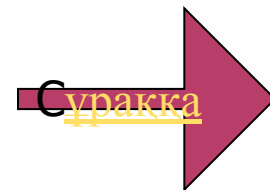
6 – сұрақ

Қарғакөз қандай
өсімдік?

7 – сұрақ
Гүлді өсімдіктердің
неше пайызы
қосжарнақтылар?

75%

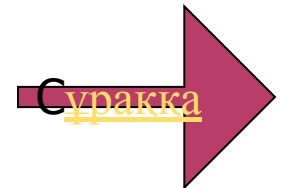

8 – сұрақ

Тұқымында екі
тұқымжарнағы
бар гүлдер
қалай аталады?

Қосжарнақтылар

Венн диаграммасы

**Ашық тұқымды
өсімдіктер**

ұқсастығы

**Жабық
тұқымды
өсімдіктер**

Ашық тұқымды өсімдіктер	ұқсастығы	Жабық тұқымды өсімдіктер

Топографиялық диктант.

1

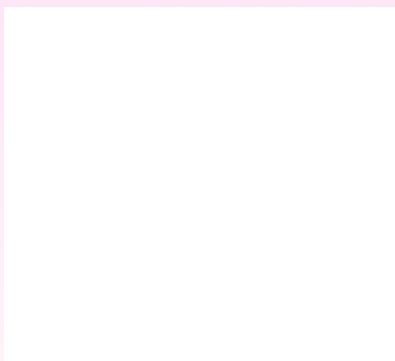
2

3

4

5

6

Жауабы:

- 1 – Аталық
  - 2 - Аналық
  - 3 – Қос жынысты
  - 4 - Бұрысгүл
  - 5 – Дұрысгүл
  - 6 – Шексіздік
-

Гүлді өсімдіктердің маңызы

А) Табиғаттағы

Б) Дәрілік ретінде

В) Техникалық

Б) Сәндік

Бес жолды өлең

Гүл

Зат есім

сын есім

сын есім

етістік

етістік

етістік

Бір сөйлем құрау

Гүлдердің атын атау

Бағалау

РЕФЛЕКСИЯ

Үй тапсырмасы:

*Жабықтұқымдылардың
табиғаттағы және
шаруашылықтағы
ңызы мәлімен*

На зарплатных листах рахмет